

θέλωμεν ἀποθάναι χωρὶς πρώτον νὰ ἐκδικηθώμεν· θέλωμεν πωλήσει ἀκριβῶς τὴν ζωὴν ἡμῶν εἰς τὸν ἐχθρὸν ».

Ὁ Μάννυς, ἐπιδοκιμάζων τὰ ὀρθὰ τῆς ἀπαντήσεως, παρέστηκε τὸ πρῶτον πρὸς τὸν βασιλεὺς παρακαλέτας αὐτὸν νὰ δειχθῇ συγκαταβητικὸς. Καὶ ἐπέδωκε μὲν ἐπὶ τέλους ὁ Ἐδουάρδος μετριάζουσαν αὐστηρότητα τῆς ἀποφάσεως, ἐπέμεινε ὅμως νὰ τιμωρήσῃ ἐξ τῶν προκρίτων ὅπως αὐτὸς ᾔθελε. Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἤξιον νὰ ἐμμανισθῶσιν ἐνώπιόν του φέροντες τὰς κλεῖς τῆς πόλεως, ἔχοντες γυμνὴν τὴν κεφαλὴν καὶ γυμνοὺς τοὺς πόδας, καὶ σχοινίον περὶ τὸν τράχηλον. Ἐπὶ τούτῳ καὶ μόνῳ τῷ ὄρω ὑπεσχέθη ν' ἀφήσῃ τοὺς λοιποὺς ἐλευθέρους.

Ὅτε ὁμοῦ διεδόθη ἡ εἰδήσις αὕτη εἰς Κάλκτον, μεγίστη ὑπῆρξεν ἡ θλίψις ἀπάντων τῶν κατοίκων. Ἡ θυσία ἐξ τῶν πολιτῶν διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐδείχθησαν ἄνδρες κατὰ τὸν κληρὸν ἀγῶνα, ἐρρίκντο δεινότερα καὶ τοῦ γενικοῦ ὀλέθρου τὸν ὅποιον κρᾶ μικροῦ ἐφύδαυντο· ὅθεν οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ προτείνῃ τι κατὰ τὴν στυγεράν ταύτην περίστασιν. Τέλος πάντων εἰς τῶν προυχόντων, Εὐστάθιος Σαυμπιέρους τὸ ὄνομα, ἐγερθεὶς εἶπεν, ὅτι εἶναι ἐτοιμὸς ν' ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῶν φίλων καὶ συναϊφῶν του. Εὐθὺς ἕτερος, μισούμενος τοῦ Σαυμπιέρου τὸ παράδειγμα ὑπέβηκε τὴν αὐτὴν πρότασιν, ὡσπύτως δὲ καὶ τέσσαρες ἄλλοι ἀλληλοδιαδόχως, καὶ οὕτω συνεπληρώθη ὁ ἀριθμὸς. Ἀκατανόητον δὲ εἶναι πῶς ἡγεμόνων, μεγάλθυμος ὡς ὁ Ἐδουάρδος, ἐπέμεινε, καὶ μετὰ τὸ σπανιώτατον τοῦτο δείγμα τῆς φιλογενίας, εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἀποφάσεώς του· παρεμβάσα ὁμοῦς ἡ σύζυγος τοῦ Ἐδουάρδου ἔσωσε τὴν μνήμην αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀτιμίας ταύτης· διότι πεσοῦσα πρὸ τῶν ποδῶν του μετὰ δακρύων, ἀπήλλαξε τοὺς γενναίους ἐκείνους πολίτας ἀπὸ τοῦ θανάτου.

Σπανιώτατον παράδειγμα ἀγάπης πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς, οὗ τινος παρόμοιον ὀλίγα ἀπαντῶμεν καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς χρόνους τῆς ἀρχαιότητος!

Ο ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΚΑΙ Η ΕΥΓΕΝΙΑ

ἢ τῶν Γαλανθρακωρυχείων τὰ ἀπόκρυφα.

(Συνέχεια. Ἰδὲ φυλλάδ. 167. σελ. 512.)

—•••••—

§ Δ'.

Ὁ Φραγκίσκος.

Ὁ Φραγκίσκος ἦν νεανίας ἰσως εἰκοσαετής, ὑψηλός, λευκός, τὰς τρίχας ἔχων λίαν μελαίνας, φαιδρὸς πάντοτε, ἐνίστε δὲ ιδιότροπος καὶ συχνότατα σκεπτικός. Αἰωνίως ἐκραύγαζε κατὰ τῶν προῖσταμένων αὐτοῦ ἐνεκὰ τῆς σκληρότητος μεθ' ἧς ἐρέ-

ροντο πρὸς τοὺς ἐργάτας, τῆς ὑπερβολικῆς ἐργασίας εἰς ἣν ὑπέβαλλον τὰς γυναῖκας, καὶ τῆς ἀθλίας ἐν γένει κατὰστάσεως εἰς ἣν τὸ γαλανθρακωρυχεῖον εὐρίσκατο· διὰ καὶ ᾔθελεν ἀποπεμφθῇ εὐθὺς ἐξ ἀργίας, εἰν δὲν ἦτο ἰδιαιτέρως συστημένος παρὰ τοῦ ἰδιοκτῆτου εἰς τὸν ἐργολάβον. Διὰ τῆς τριετίας δὲ προσβλητικῆς πρὸς τοὺς προϊσταμένους διαγωγῆς αὐτοῦ, ὁ Φραγκίσκος, οὐδὲ τῶν συναργατῶν τὴν εὐνοίαν ἠδυνήθη, ὡς ὠρεῖται, νὰ ἐλευσθῇ, διότι τὸν καταγόρουσαν ὡς περιφρονητικῶς φερόμενον πρὸς πάντας.

Κατὰ τὰς ἐργασίους ἡμέρας, οὐδέποτε συνδιέτριβε μετὰ τῶν συναργατῶν αὐτοῦ· ἂν δὲ τοῖς ὠμίλοι ἐνίστε, ἔπραττε τοῦτο, ἐπὶ τῇ προθέσει νὰ ἐξετάσῃ αὐτοὺς μὴ τυχὸν ἔχουσι παράπονα κατὰ τοῦ ἐργολάβου.

Τὰς ἐορτὰς ἐφαίνετο πολὺ ὀλιγώτερον κοινωνικῶς. Οὐδέποτε συμματέρχε τῆς σφαιρασκίης ἢ τῆς διαμάχης τῶν κυνῶν καὶ τῶν ἀλεκτρονίων, τῶν μόνων τούτων παιχνιδίων ἃτινα ὑπερκαμπῶσιν οἱ Ἀγγλοὶ ἐργάται, οὕτα παρεβέθη εἰς τοὺς ἀγροτικούς κύτων χορὸς. Ἀπαξ μόνον ἡ δὲς, ὅτε ἡ βάρβιτος ἢ ἡ σκυδύκη ἐπροσκάλει ὑπὸ τοὺς κλώνας μεγάλου δένδρου, τοὺς ἐργάτας εἰς τὸν χορὸν, ἐφάνη ἐν μέσῳ αὐτῶν, κρατῶν κατὰ τὸ σῆμας ἀνθοδέσμη· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἔπραξε χάριν περιοργείας.

Ὅλα ταῦτα λογίζονται μηδὲν ὡς πρὸς ἄλλα σφάλμα τὸ ὅποιον, κατὰ τὰς κρίσεις τῶν μεταλλευτῶν, ἦτο τὸ μέγιστον. Ὁ Φραγκίσκος δὲν ἠκολούθει εἰς τὰ καπηλαία τοὺς μεθύτες αὐτοῦ συντρόφους, ἐνθὰ οὗτοι κυλίσονται ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τοῦ Σαββάτου μέχρι τῆς αὐγῆς τῆς Δευτέρας, κατακυλίσκοντες ἐν ἐνὶ ἡμερονακτίῳ ὅ,τι εἰς διάστημα δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπέκτησαν. Ὁ σώφρων νεανίας ἐδήλου δημοσίᾳ τὴν πρὸς τὰ βάρβαρα ταῦτα ἡθῆ ἀπαρέσκειν αὐτοῦ, ἡ δὲ τριακὴ ἐλευθεροστομία ἐκινδύνευσε μυριάκις ν' ἀμειβθῇ διὰ ζυλοκαπημάτων, ἂν κατὰ τὰς κρίσεις ταύτας περιστάσεις μακρὰ ἀστείότης ἐπιτηδείως ἄμα το καὶ ἀπροσδοκήτως ἐκτοξευομένη, δὲν μετέτρεπε τὴν ὀργὴν εἰς γέλωτα.

Ὡς κάλλιστα ἐνόησαν ἤδη οἱ ἀναγνωστὰι ἡμῶν, ἡ Εὐγενία εἴλαυνε πρὸ πολλοῦ τὰ βλέμματα τοῦ νέου Φραγκίσκου. Πρὸ τινος ἤδη καιροῦ ἐζήτει αὐτὸς νὰ πλησιάσῃ αὐτὴν, ἀλλ' οὐδέποτε εὐκαιρία κατὰλληλος τῷ παρουσιάζετο· διότι κατὰ μὲν τὰς ὥρας τῆς ἐργασίας ἐργάζετο μακρὰν αὐτοῦ, κατὰ δὲ τὰς τῆς ἀναπαύσεως καθήμενη ἐν τῷ σπηλαίῳ αὐτῆς, ἐδίδασκε τὸν Ἰάκωβον ἢ διηγείτο εἰς τὸ περὶ αὐτὴν περίεργον ἀκρατήριον, τοὺς ὠρεῖους ἐκείνους μύθους, δι' ὧν εἴλκυσε τοσαῦτον τὴν συμπάθειαν των. Κάποτε κατώρθωνε νὰ τὴν πλησιάσῃ, ἀλλ' ἐκείνη οὐδέποτε εἶδε καιρὸν εἰς συνδιάλεξιν. Ἠγγίζεν ἤδη τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς καὶ ἐδύνατο κάλλιστα νὰ κρίνῃ. Τὸ μυστηριώδες τῆς καταγωγῆς τοῦ Φραγκίσκου ἐνέπνευσεν αὐτῇ δυσπιστίαν, καὶ τὴν ἠνάγκαζε ν' ἀπέχῃ τῆς συναναστροφῆς αὐτοῦ, ἥτις κατὰ τὰς ὑπαγορεύ-

σεις, όχι πλέον τοῦ λογικοῦ ἀλλὰ τῆς καρδίας, ἥ-
 θελεν εἶναι δι' αὐτὴν οὐκ ὀλίγα θέληματα. Τῷ ὄντι
 ἡ ἀνατροπὴ τοῦ Φραγκίσκου ἐφαίνετο ἐξαισία, ἡ
 δὲ ἐνδυμνάσια αὐτοῦ δὲν συνηγόρει ὑπὲρ τῆς ιδέας,
 ὅτι ἡ πενία ἠνάγκασεν αὐτὸν ν' ἀσπασθῇ τὸ εἶναι-
 σον τοῦ ἀνθρώπου ἐπάγγελμα. Ὡμίλει καλὰ τὴν
 Γαλλικὴν καὶ τὴν Ἀγγλικὴν, ἐκράτει πάντοτε σπά-
 νια βιβλία, καὶ ἐφαίνετο γινώσκων ὅλα τῆς Εὐγε-
 νίας τὰ διηγήματα. Καθήμενος πλησίον αὐτῆς ἐπι-
 θύριζεν ὅσας ἰδέεαι διέφρυνε τὴν μνήμην της,
 καὶ διαδίδων ταχέως τῇ εἶπε ποτὲ ὅτι δύναται
 νὰ τῇ δωρήσῃ βιβλία περιέχοντα τοιαῦτα ὠρεῖα
 διηγήματα. Ὅλα ταῦτα ἐθαλπον τοσοῦτον τὴν Εὐ-
 γενίαν ὅστε ὑπῆρχον στιγμὴ κατὰ τὰς ὁποίας
 ὁ ἀντήλασσε τὸν κόσμον μ' ἐν μόνον βλέμμα του.
 Ἐνίοτε συνελάμβανεν ἀπόφασιν σταθερὰν νὰ τρέξῃ
 πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ τῷ ἐξομολογηθῇ τὰ πάντα· ἀλλὰ
 σκέψις ἥτις δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπογραμμὸς
 εἰς τὰς νεανίδας ἀνεχάτιζε πάντοτε αὐτήν. α. Μὲ
 τὸ συγχωρεῖ, ἔλεγεν, ὁ πατήρ μου; ἢ Περσίζουσιν ὁμοίως
 νὰ προκαταλαμβάνῃ καθ' ἑαυτὴν τὴν διάχυσιν τῶν
 αἰσθημάτων της καὶ νὰ γίνεσθαι, οὕτως εἰπεῖν, ἐγ-
 κρατῆς αὐτῶν, ἐφθασεν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Ἐδεί-
 κνυσε λοιπὸν ἰδιόχουσαν πρὸς τὸν Φραγκίσκον ἀπο-
 στροφὴν, καὶ μετ' ἰδιωξούσης πικρίας ἀπέκρουε πάν-
 τοτε τοὺς λόγους του· ὁ δὲ νεανίας, ἡξέρον ποῦ
 ν' ἀποδώσῃ τὴν ἐξείρεσιν ταύτην, οὐδόλως ἐλυπεῖτο.

Ἡμέραν τινὰ ὅτε καθήμενος κύκλῳ οἱ ἐργάται
 ἠρίθμουν τὰ ἔτη αὐτῶν, ὁ Φραγκίσκος στραφεὶς
 πρὸς τὴν Εὐγενίαν,

— Ὑμεῖς δὲ, Κυρία, ἠρώτησε πόσων ἐτῶν
 εἴσθε;

— Κύρια, ἀπεκρίθη αὐτὴ ξηρῶς στρέφουσα τὴν
 ῥάχιν, δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ ἐρωτᾷ τις τὴν
 ἡλικίαν μιᾶς γυναίκος.

Καὶ ὅλοι ἐγέλασαν διὰ τὴν πρὸςβολὴν· ἀλλ'
 ὁ Φραγκίσκος δὲν ἐσυγχώρησε τὴν φωνὴν ταύτην τὴν
 φίλην αὐτοῦ. Ἐγερθεὶς λοιπὸν μετὰ σοβαρότητος
 λίαν κωμικῆς, ἐποίησε τρεῖς βελυγτάς ὑποκλίσεις
 καὶ εἶπε·

— Συγχώρησατέ μοι, Κυρία, σὰς ἐνόμιζα εἰς ἡ-
 λικίαν καθ' ἣν αἱ γυναῖκες εὐχαριστοῦνται νὰ αὐ-
 ξάνουν τὰ ἔτη των.

Ὅλοι ἐγέλασαν πάλιν· ἡ Εὐγενία μόνη ἠρυθρία-
 σεν, ὁ δὲ Φραγκίσκος μετενόησεν.

Ἐκτοτε οὐδεμίαν ὑπῆρξε μετὰξὺ αὐτῶν σχέσις·
 ταύτην δὲ ἐπενέφερε παράδοξόν τι συμβῆναι, τὸ ὁ-
 ποῖον μετ' ὀλίγας ἡμέρας κατεθορόθησε τὸ γαιαν-
 θρακωρεῖον.

Τῶν ἐργατῶν τινες συνέλαβον τὴν Φραγκίσκον
 φέροντα ὠρεῖον καὶ πολύτιμον ὠρολόγιον ἀκριβῶς
 ὁμοῖον μὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐρόρει κύριός τις, ἐπι-
 σκεφθεὶς τὴν πρωτοερίαν τὸ γαιανθρακωρεῖον.
 Ἦτον ἐκτὸς πάσης πιθανότητος ὅτι ἐργάτης ἐδύ-
 νητο νομίμως καὶ διὰ τῶν ἐνόμων μέσων νὰ
 παρυσθῇ τοιοῦτο πολύτιμον ὠρολόγιον. Ὁ Φραγκί-
 σκος λοιπὸν κατηγορήθη ἐπὶ κλοπῇ, ἀνεκρίθη, ἐδι-
 κάσθη, κατὰ τὴν βάρβαρον τῶν Ἀγγλῶν ἀνθρα-

κέων γλῶσσαν αὐτὰ γάρη δώδεκα ἐυδίας μὲ τὸν
 γάτην ἀπὸ καθένα· ἢ Σὰς φαίνεται ἀκατανόη-
 τον! . . . καὶ ὁμοίως ὅσοι ἐξ ὑμῶν ἐπεσκέρθησαν τυ-
 χὸν ὁποιοῦνδήποτε Ἀγγλικὸν ἀνθρακωρεῖον, γνοι-
 ρίζουσι βέβαια τὸ μυστήριον τῆς ἀπανθρώπου ταύ-
 τος ποινῆς. Τὴν θέσιν τῆς μάστιγος κατέχει γὰρ
 κατ' ἀρχὰς μὲν ζῶσα, ταχέως δὲ γενομένη θύμα
 τῆς ὁποίας ἐπιφέρει ὀδύνην. Τοιαύτη ποινὴ ἐπιβάλλ-
 εται γενικῶς κατὰ τῶν κλεπτῶν, ἡ δὲ περὶ τῆς
 κατηγωγῆς αὐτῆς ἀγνοία τῶν πρᾶσυντέρων ἀνθρα-
 κέων μαρτυρεῖ ὅτι ἡ παράδοσις εἶναι ἀρχαιοτάτη.

Ματαίως ὁ Φραγκίσκος ἐζήτην ν' ἀπαλλάξωσιν αὐ-
 τὸν τῆς τοιαύτης τιμωρίας, διότι ἡ ταπεινότης τοῦ
 ἐπρόξενου γενικὴν χαρὰν. Τὰ πάντα εἶχον προπαρα-
 σκευασθῇ, καὶ ὁ Φραγκίσκος δεδεμένος ἦγετο πρὸς
 τὸν κρατοῦντα τὴν ἐμψυχὴν μάστιγιν, ὅτε ἡ Εὐγε-
 νία προῦρξα ἐξείρεσιν εἰς τὸ μέσον, γονυπετῆς ἐ-
 ζήτησε τὸν λόγον. Εὐτυχεῖς οἱ πελάται ὅσοι δύναν-
 ται νὰ εὐρωσι τοιοῦτους συνηγόρους! Ἡ Εὐγενία
 ὁμοίως δὲν ὠμοίαζε τοὺς πλειοτέρους ἐξ αὐτῶν, διότι
 ἴδια αἰσθήματα ἔφερον αὐτὴν εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ
 Φραγκίσκου, περὶ τῆς ἀθωότητος τοῦ ὁποίου οὐδό-
 λως ἀμφέβαλεν. Ἡ ὑπαρξὶς τοῦ ὠρολογίου ἐβεβαίω-
 κατ' αὐτήν, ὅτι ὁ Φραγκίσκος ἀνήκει εἰς κοινωνικὴν
 τάξιν πολὺ ἀνωτέραν τοῦ ἐπαγγέλματος ὅπου ἴσως
 ἐξ ἰδιοτροπίας ἠεπάσθη. Ἐθίετο ἑαυτὴν εἰς τὴν θέ-
 σιν του, καὶ συλλογιζομένη τοὺς γονεῖς της, ἐφαν-
 τάζετο ὁποῖαν λύπην ἤθελε προσενῆσαι εἰς τοὺς γο-
 νεῖς τοῦ Φραγκίσκου τοιαύτη τιμωρία ἐπιβλαβὴς
 εἰς αὐτόν. Ἀκολουθῶς ἔλεγε καθ' ἑαυτήν— δὲν θὰ
 ἐσπευδε νὰ μὲ λυτρώσῃ τοιαύτης ποινῆς ἂν ἐγὼ
 κατεδικαζόμην; ἢ τί κακὸν ἐπραξε ποτὲ ὁ καλὸς
 αὐτὸς νέος; Περσπονεῖται διὰ τὰς ταλαιπωρίας τῶν
 συνεργατῶν του, προσκαλεῖ τοὺς προῖσταμένους
 εἰς τὰ χρέη των, ζητεῖ τὴν βελτίωσιν τοῦ γαιαν-
 θρακωρεῖου . . . ἀποστρέφεται τὰ καπηλεῖα!
 Αἶ! καὶ δι' αὐτὰ λοιπὸν πρέπει νὰ τιμωρηθῇ;—
 Τοιοῦτοτρόπως αἰσθήματα ἀγάπης καὶ εὐσπλαγχνίας
 ὤθησεν αὐτὴν ἀκουσίως εἰς τὸ μέσον τῶν ἐργατῶν,
 ἐρ' ὧν ἐμελλε νὰ ἐξασκήσῃ ὅλην αὐτῆς τὴν ἐπιρ-
 ροήν.

Οἱ ἐργάται βλέποντες τὴν Εὐγενίαν προχωροῦσαν,
 τὰς χεῖρας ἔχουσιν ἐπταυρωμένους, καὶ τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς πλήρεις δακρύων ἐδίδουν, πανταχόθεν.

— Τί θέλεις; τὸν Φραγκίσκον; θὰ τὸν τιμωρή-
 σωμεν! θὰ τὸν τιμωρήσωμεν!

— Ἄν ἦναι ἐνοχος, ἀνέκραξεν ἡ Εὐγενία, μάλι-
 στα· ἀλλὰ ποῦ ἔχετε τὴν ἀπόδειξιν; σεις δὲν τὸν ἀ-
 ρήσαντε οὐτε καὶ ν' ἀπολογηθῇ!

— Δὲν ἠθέλησεν! ἀνέκραξαν ὅλοι, μᾶς περιφρονεῖ!

— Καὶ πῶς; ἂν κατηγγρητῇ ἀδίκως δὲν ἔχει
 δικαίωμα νὰ φαίνεται ὑπερήφανος; Ποῦ εἶναι ἡ ἀ-
 πόδειξις τοῦ ἐγκλήματός του; ἢ μήπως εἶναι ἀδύ-
 νατον νὰ ὑπάρξωσι δύο ὁμοία ὠρολόγια! Ἀλλὰ
 τοῦτο, θὰ εἰπῇτε, εἶναι πολὺ δι' ἓνα ἐργάτην· καὶ
 τὸ ὁμολογῶ· ἀλλ' ἡμῶς τίς δύναται νὰ σᾶς βεβαι-
 ῶσθι ὅτι δὲν εἶναι τὸ μόνον ἴσως λείψανον ἀρχαίας
 περιουσίας; Ὁ Φραγκίσκος ἦτον βέβαια ἄλλοτε εἰς

κατάστασιν πολὺ καλλιτέραν ἀπὸ τὴν σημερινήν· σὰς ἤκουσα σὰς τοὺς ἰδίους νὰ λέγετε ὅτι ὁμοιάζει ξεπεσμένον λόρδον. Καὶ τέλος πάντων ἂν τὸ ὠρολόγιον τοῦτο ἀνίκη πραγματικῶς εἰς τὸν χθεσινὸν κύριον, ἦτον ἀδύνατον νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τοῦ Φραγκίσκου δι' ἄλλου τρόπου ἐκτὸς τῆς κλοπῆς; Ἐδῶ ὅπου διατρέχει τις τοσούτους κινδύνους, τίς ἤξεύρει ἂν ὁ Φραγκίσκος δὲν ἔδωκεν εἰς τὸν ἀγνωστον ἐκείνον συνδρομὴν ἀξίαν τοιαύτης ἀμοιβῆς; Ἡρωτήσατε ἐκείνον τὸν ξένον; ἤξεύρετε ἂν παραπονῆται διόλου; Θεέ μου! . . . πρέπει λοιπὸν νὰ κρίνατε τόσον εὐκολα! Ἐνθυμηθῆτε προχθὲς ὅτε σὰς διηγέτην τὴν ἱστορίαν ἐκείνου ὅστις ἐκπηγυραῖτο δι' ἐγκλημα τὸ ὅποιον δὲν ἐπραξέ ποτέ· ἐνθυμηθῆτε, ὅτι μέχρις οὗ φανῇ ἡ ἀλήθεια τὸν ἐνομιζάτε ἐνοχον; καὶ ἂν ἦτον εἰς τὴν ἐξουσίαν σας ἠθέλετε βεβαιῶν τὸν τιμωρήσει, καὶ ὁμῶς ἀνεγνωρίσατε ἀκολούθως τὴν ἀθωότητά του. Δὲν συλλογίζεσθε λοιπὸν πότον θὰ λυπησθε αὐρίον, ἀφοῦ μετὰ τὴν σκληρὰν ταύτην ποινὴν ὁ Φραγκίσκος ἀποθάνῃ, βεβαιωθείσης δὲ τῆς ἀθωότητος αὐτοῦ, ἰδῆτε τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νὰ σὰς λέγουν κλαίοντες· Ἐρραεύσατε τὸ τέκνον μας χωρὶς νὰ ἦναι ἐνοχον; Αὐτὸ τὸ κατηραμένον ὠρολόγιον, ἡ αἰτία τοῦ θανάτου του, ἦτον δείγμα τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ξένου, τοῦ ὁποίου τὸ τέκνον μας ἔσωσε τὴν ζωὴν. »

Τοιαῦτα καὶ ἄλλα πολὺ πειστικώτερα ἔλεγεν ἡ Εὐγενία· καὶ ὁμῶς μ' ὅλας τὰς προσπάθειάς τοῦ Ἀγγέλου τοῦ γκιανθρακωρυχείου, ἀμυδρῶς ἀλλομεν ἂν ὁ Φραγκίσκος θὰ ἐπέζη ἄνευ τῆς μεταλκῆσεως τοῦ ἐργολάβου, ὅστις ἐνθυμηθεὶς ὅποσον ὁ νεανίας οὗτος πρὸ ἦτο συστημένος, καὶ ἀναπολήσας ὅτι, περὶ δίδων αὐτὸν εἰς τιμωρίαν ἧτις ἠδύνατο καὶ θάνατον νὰ φέρῃ, ἠθέληεν οὐχὶ μόνον ἐπιπληχθῇ παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου, ἀλλὰ καὶ ἐκτεθῇ ἴσως, ἂν, ὡς ἦτο πολὺ πιθανόν, ὁ Φραγκίσκος ἀνέκεν εἰς τάξιν ἀνωτέραν, εἰς κίνδυνον προφανῇ, ἐλύτρωσεν αὐτὸν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν συνεργατῶν του. Ἡ ποινὴ ἦν τῷ ἐπέδαλον ἦτο ἄδικος καὶ ἀποτρόπαιος· χάριν δὲ τῶν παρακλητήσεων τῶν προϊσταμένων, τῶν θρησίων τῶν γυναικῶν καὶ τῶν κρυφῶν πινῶν τῶν ἐργατῶν, πεισθέντων ἐκ τῶν λόγων τῆς Εὐγενίας, οἱ δῆμοι συγκατένευσαν· ἀρῆται τὸ θῆμά των, ἀφοῦ ὁμῶς ἔλαβον πρότερον τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι μετὰ νέας πληροφορίας, ἂν εὐρεθῇ ἐνοχος, θὰ ὑποστῇ τὴν ποινὴν.

Ὁ Φραγκίσκος εἰσήτησε νὰ λύτῳσι τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ στραφῇ τότε πρὸς τὴν Εὐγενίαν εἰπε μετὰ δυσκολίας, δίδει ἀπὸ τὸν τρέμον του δὲν ἠδύνατο νὰ κινήσῃ τὴν γλῶσσαν·

— Εὐγενία . . . χάριν σου . . . ἐξηγῶμαι . . .

Ἀλλὰ μόλις ἐπρόφερε λέξεις τινὰς καὶ οἱ γερρακτῆρες αὐτοῦ ἠλλομύθησαν, τὸ πρόσωπόν του ὠχρίασεν, ἔφερε δὲ ταχέως τὴν χεῖρα πρὸς τὸ μέτωπον ὥσπερ ἠσθάνετο πόνον, καὶ ἔπεσαν ἀνέκισθαιτος.

Ἡ Εὐγενία ἀφῆκε φωνὴν φρίκης, οἱ ἐργάται ἠτένισαν μετ' ἀνταρξίας ἀλλήλους, ὁ δὲ ἐργολάβος, ὁ

καὶ μᾶλλον ἐνδικροόμενος, προσέταξε νὰ ἐκβάλῳσι ταχέως τὸν Φραγκίσκον ἐκτὸς τοῦ γκιανθρακωρυχείου.

Ὁ Φραγκίσκος ἦν ἀληθῶς ἀθῶος· διότι τὴν ἐπιούσαν οἱ προϊστάμενοι ἀνήγγειλαν ὅτι τὸ ὠρολόγιον τοῦ ξένου ὑπάρχει παρ' αὐτῷ. Ὁ Φραγκίσκος ἀνακληθεὶς μετὰ πολλὰς περιποιήσεις εἰς τὴν ζωὴν, δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ ἐπιστρέψῃ πλησίον τῶν βαρβάρων συνεργατῶν του. Μόνη ἡ Εὐγενία ἐδέχθη τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ τοῦ ἀποχωρητισμοῦ του.

— Εὐγενία μου, ἂν δύναμι νὰ σ' ὀνομάσω οὕτω, ἔγραφε πρὸς αὐτήν, χαῖρε καὶ θάρρει! Ἀμφότεροι ἐγγιζομεν εἰς τὸ τέμα· θέλει δὲ μᾶλλον ταχέως τίς εἶμαι καὶ πῶς ἐκπληρῶ τὰς ὑποσχέσεις μου.

(Ἐπετα τὸ τέλος).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

— o o o —

DELLA PITTURA BIZANTINA. Articolo estratto dal giornale greco, la Nuova Pandora, e tradotto da Tommaso Semmola. In Napoli. Dalla Stamperia del Vangelo. 1857. Ἡ τοῦ « Περὶ τῆς Βυζαντινῆς ζωγραφίας. Πραγματεία δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ Ν. Πανδώρα, καὶ μεθερμηνευθεῖσα ὑπὸ Θεομὰ Σέρμολα. Ἐν Νεαπόλει. Τύποις Βαλίου 1857.

Μνημονεύομεν ἐνταῦθα τοῦ πονήματος τούτου, οὐχὶ κυρίως ἵνα συγχαρῶμεν τὸν σαρὸν ἡμῶν συνεργάτην Κ. Ν. Σοφοκλῆν Καλούτζην, συγγραφεὰ τοῦ μεταρρασθέντος ἄρθρου (βλ. τὰ φυλλάδια 134 καὶ 135 τῆς Πανδ.), ἀλλ' ἵνα καταδείξωμεν μᾶλλον ὅτι ἡ διανοητικὴ ἐνέργεια τῆς χθὲς δούλης καὶ βεβαρθευμένης Ἑλλάδος, δὲν εἶναι ἀνάξια τῆς προσοχῆς τῆς ἐπιστήμονος Εὐρώπης. Τοιαύτης εὐμενοῦς συγκαταβάσεως ἔτυχον καὶ ἄλλα ἔργα τῆς Πανδώρας ἐν τε τῇ Γερμανίᾳ, τῇ Ἀγγλίᾳ καὶ τῇ Γαλλίᾳ.

ΙΠΠΟΚΑΜΠΟΣ.

(Λατ. *Ippocampus*. Ἀγγλ. *Sea-horse*.

Ἰσπακ. *Caulinho*. Ἰταλ. *Biscia*.

— o o o —

Τοιοῦτον φέρει ὄνομα ὁ ἐν τῇ παρουσίᾳ εἰκονογραφικῶς παριστάμενος ἰχθύς, ὄνομα φαντασίας μᾶλλον ἢ τῆς ἐπιστήμης· παρῆγεται δὲ, οὐχὶ ὡς τινες ὑπολαμβάνουσιν, ἐκ τοῦ Ἰππὸς καμπτός, ἀλλ' ἐκ τοῦ Ἰππὸς καὶ Κάμπη, διὰ τὸ ἔχειν κεφαλὴν ἵππου, σῶμα δὲ κάμπης. Καὶ τὸ μὲν σῶμα τοῦ ἱπποκάμπου περικαλύπτεται ὑπὸ σκληρῶν κρικατῶν ρολιδῶν ἐπισκευμένων ἀλλήλως· ἡ δὲ οὐρὰ εἶναι ἀγκιστροειδής, ἔχουσα ὀξεία κέντρα ἐπὶ τῆς ἀρχῆς· Ἀνωθεν δὲ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπὶ τῆς ῥάχης αὐτοῦ